

**ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
ЧУВАШСКО-ЕЛТАНСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ ЧИСТОПОЛЬСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН**

422962, Республика Татарстан,
Чистопольский район,
с. Чувашский Елтан, ул. Школьная, д.15

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧИСТАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЧУАШ ЯЛТАНЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ**

422962, Татарстан Республикасы,
Чистай районы, Чуаш Ялтаны авылы,
Мәктәп ур., 15 йорт

тел. 8(84342) 3-69-33

e-mail: Celt.Ctp@tatar.ru

Постановление

Карар

2025 елның 27 марты

№7

«2025-2028 елларга Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының Чуаш Ялтаны авыл жирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү» муниципаль программасын раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлдәгә 209-ФЗ номерлы Федераль закон, «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 2010 елның 21 гыйнварындагы 7-ТРЗ номерлы Татарстан Республикасы Законы нигезендә, кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү һәм Чистай муниципаль районы Чуаш Ялтаны авыл жирлеге территориясендә кече һәм урта эшкуарлык субъектлары тарафыннан эшкуарлык эшчәнлеген алып бару өчен уңайлы икътисадый мохит булдыру максатларында, Чистай шәһәр прокурорының 2025 елның 17 мартындагы 02-08-03/2023-209052 номерлы федераль законнарны бозуларны бетерү турындагы күрсәтмәсен карап, Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районы Чуаш Ялтаны авыл жирлеге Башкарма комитеты

КАРАР БИРӘ:

1. «2025-2028 елларга Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының Чуаш Ялтаны авыл жирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү» муниципаль программасын әлеге карарга кушымта нигезендә расларга.

2. Әлеге карарны авыл жирлегендә яшәүчеләр күпләп жыелган урыннарда игълан итәргә һәм Чистай муниципаль районының рәсми сайтында «Интернет» мәгълүмат-коммуникация челтәрендә урнаштырырга.

Чуаш Ялтаны авыл жирлеге
башлыгы

С.М. Егоров

Чистай муниципаль районының
Чуаш Ялтаны авыл жирлеге
Башкарма комитетының
2025 елның 27 мартындагы
7 номерлы карарына кушымта

«2025-2028 ЕЛЛАРГА ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЧИСТАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫНЫҢ ЧУАШ ЯЛТАНЫ АВЫЛ ЖИРЛЕГЕНДӨ
КЕЧЕ һӘМ УРТА ЭШКУАРЛЫКНЫ ҮСТЕРҮ»
ПРОГРАММАСЫ

2025 ел

Эчтәлек

Программа паспорты

1. Программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә характеристика. Программа хәл итүгә юнәлдерелгән проблемалар аларны хәл итү юллары
2. Программаның максаты, бурычлары, төп көтелгән ахыргы нәтижәләрен тасвирлау, аны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары
3. Программаны гамәлгә ашыру механизмы
4. Программаның социаль-икътисадый нәтижәләгән бәяләү

«2025-2028 елларга Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының
 Чуаш Ялтаны авыл җирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү»
 паспорты программасы

Программаның исеме	«2025-2028 елларга Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының Чуаш Ялтаны авыл җирлегендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү» программасы (алга таба - Программа)												
Программа эзерләү өчен нигез	«Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 06 октябрдәгә 131-ФЗ номерлы Федераль закон; «Россия Федерациясендә кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 2007 елның 24 июлендәгә 209-ФЗ номерлы Федераль закон; «Татарстан Республикасында кече һәм урта эшкуарлыкны үстерү турында» 2010 елның 21												
Программаны эшләүче	Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының Чуаш Ялтаны авыл җирлеге башкарма комитеты												
Программаны финанслау күләмнәре һәм чыганаclarы	<p>Программаны финанслауның гомуми күләме җирле бюджет акчалары исәбеннән 2 мең сум тәшкил итә, шул исәптән:</p> <p align="center">(мең сумнарда)</p> <table border="1" data-bbox="639 1211 1422 1473"> <thead> <tr> <th>Ел</th> <th>Җирле бюджет чаралары</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2025</td> <td align="center">2</td> </tr> <tr> <td>2026</td> <td align="center">2</td> </tr> <tr> <td>2027</td> <td align="center">2</td> </tr> <tr> <td>2028</td> <td align="center">2</td> </tr> <tr> <td>Барлығы</td> <td align="center">8</td> </tr> </tbody> </table>	Ел	Җирле бюджет чаралары	2025	2	2026	2	2027	2	2028	2	Барлығы	8
Ел	Җирле бюджет чаралары												
2025	2												
2026	2												
2027	2												
2028	2												
Барлығы	8												
Программаның максаты	Кече һәм урта эшкуарлык субъектлары үсеше өчен уңай шартлар тәэмин итү, инновацион икътисад формалаштыруның мөһим компоненты буларак кече һәм урта эшкуарлык субъектларының санын арттыру һәм аларның конкурентлык сәләтен тәэмин итү, шулай ук җирлекнең социаль-икътисадый үсеше бурычларын хәл итүгә аның өлешен арттыру												

Программаның бурычлары	<ol style="list-style-type: none"> 1. Жирлектә кече хужалыктарны тотрыклы үстерү өчен шартлар тудыру; 2. Эшкурарлыкның кадрлар потенциалын үстерү; 3. Кече һәм урта эшкурарлык субъектларын консультация белән тээмин итү сыйфатын арттыру; 4. Эшкурарлык эшчәнлегенә икътисадый актив халыкны жәлеп итү.
Программаны тормышка ашыру сроклары һәм	2025-2028 еллар
Программаны башкаручылар	Чистай муниципаль районының кече, урта эшкурарлык субъектлары һәм үзмәшгульләр, Чистай муниципаль районының Чуаш Ялтаны авыл жирлеге башкарма комитеты
Программаның максатларын һәм бурычларын гамәлгә ашыруның көтелгән соңгы нәтижеләре	<p>Программа чараларын тулы күләмдә гамәлгә ашыру 2028 ел ахырына ирешергә мөмкинлек бирәчәк:</p> <ul style="list-style-type: none"> - кече предприятиеләр, шул исәптән микропредприятиеләр һәм индивидуаль эшкурарлар житештерә торган продукция (хезмәт күрсәтүләр) әйләнешенә еллык үсешен саклап калу; - Чистай муниципаль районы территориясендә эшчәнлек алып баручы кече һәм урта эшкурарлык субъектлары (шул исәптән үз-үзләрен тээмин итүчеләр) санының еллык үсешен саклап калу; - барлык предприятиеләрнең уртача исемлек санында кече (микропредприятиеләрне дә кертеп) һәм урта предприятиеләрдә хезмәткәрләрнең (тышкы бергә эшләүчеләрдән башка) уртача исемлек саны өлешен арттыру; - кече һәм урта эшкурарлык субъектларына консультация ярдәме күрсәтү; - кече һәм урта эшкурарлык секторында яңа эш урыннары (яңа теркәлгән индивидуаль эшкурарларны да кертеп) булдыру; <p>Шул ук вакытта Программа чараларын үтәү кече һәм урта эшкурарлык инфраструктурасының уңышлы эшләве, кече һәм урта эшкурарлык өлкәсендә товар (эшләр, хезмәт күрсәтүләр) житештерү күләмнәрен арттыру, шулай ук аларның эшчәнлегенән салым керүне авыл жирлеге бюджетына арттыру өчен шартлар тудыруны күздә тоту.</p>

1. Программаны гамәлгә ашыру өлкәсенә характеристика. Программа хәл итүгә юнәлтелгән проблемалар хәл итү юллары

2024 елда Чистай муниципаль районының Чуаш Ялтаны авыл жирлегендә ___ кече һәм урта предприятие (2024 елга караганда ___ күбрәк), 2 шәхси эшмәкәр (2024 елга караганда ___ күбрәк), 0 үзмәшгуль граждан (2024 елга караганда ___ күбрәк) үз эшчәнлекләрен алып барды.

1 нче таблица

Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының Чуаш Ялтаны авыл жирлегендә эшкуарлык өлкәсе үсешенә төп тенденцияләре

Күрсәткеч	2022 ел (факт)	2023 ел (факт)	2024 ел (бәяләү)
Эшкуарлыкның икътисадый актив субъектлары саны:			
кече һәм урта предприятиеләр, бер.			
шәхси эшмәкәрләр - барлыгы, бер.	2	2	2
үзмәшгульләр, бер.			

2 нче таблица

Икътисадый эшчәнлек төрләре буенча кече һәм урта эшкуарлык субъектлары саны

Эшчәнлек төрләре	Үлчәү берәмлеге	факттагы әһәмияте
		2024 елның 1
Кече эшкуарлыкның икътисадый актив субъектлары барлыгы исәпкә алынган	берәмлек	2
шулардан икътисадый эшчәнлек төрләре буенча: авыл хужалыгы, аучылык һәм урман хужалыгы	берәмлек	
Балык тоту, балык үрчетү	берәмлек	
Файдалы казылмалар чыгару	берәмлек	
Эшкөртү производстволары	берәмлек	
Электр энергиясен, газны һәм суны	берәмлек	
Төзелеш	берәмлек	
Күпләп һәм ваклап сату; автотранспорт	берәмлек	2
Кунакханә һәм ресторанның	берәмлек	
Транспорт һәм элемент	берәмлек	-
Финанс эшчәнлеге	берәмлек	-

Күчөмсөз милек, аренда һәм хөзмөтләр	берәмле	-
Дөүләт идарәсе һәм хәрби	берәмле	-
Мәгариф	берәмле	-
Сәламәтлек саклау һәм социаль хөзмөтләр	берәмле	-
Башка коммуналь, социаль һәм шәхси	берәмле	-
Йорт хужалыгын алып бару буенча	берәмле	-
Экстерриториаль оешмалар эшчәнлегә	берәмле	-
Башкалар	берәмле	-

Төп күрсәткөчлөргә анализ районда кече һәм урта эшқуарлык өлкәсен үстөрүнең уңай динамикасы турында сөйли.

Кече һәм урта эшқуарлыкны үстөрүгә ярдәм чараларының зур исемлегә гамәлгә ашырыла:

- жиһазларның лизинг системасына ярдәм итү һәм кече һәм урта эшқуарлык субъектларының чыгымнарын субсидияләү,
- икътисадый эшчәнлекнең төрле төрләре буенча кече һәм урта эшқуарлыкны үстөрүгә юнәлдерелгән микрозаймнар бирү;
- кече һәм урта эшқуарлык субъектлары һәм үз эшен ачарга планлаштыручы затлар өчен консультацияләр бирү системасы эшли, шулай ук күп санда мәгариф проектлары һәм тренингләр;
- кооперацияне, шәхси ярдәмче хужалыкларны, яшь фермерларны һәм гаилә фермаларын үстөрүгә ярдәм итү программалары һәм эшқуарлыкка ярдәм итүнең башка рәвешләре гамәлгә ашырыла;
- кече һәм урта эшмәкәрлек субъектлары продукциясен сату буенча чаралар, шул исәптән бизнес-миссияләр, конференцияләр, өйрөтү чаралары, шулай ук күргөзмә-ярминкә чаралары үткөрелә;
- ярдәмнең башка чаралары.

Кече эшмәкәрлеккә мәгълүмати ярдәм күрсәтү һәм үз бизнесыңны популярлаштыру буенча актив кампания кысаларында (аның максаты-житештерү һәм хөзмөт күрсәтү өлкәсендә эшлөүче, эчке һәм тышкы базарларда конкурентлыкка сәләтле кече һәм урта предприятиеләр санының тотрыклы үсешен тәэмин итү) түбәндәгеләр гамәлгә ашырылды: барлык мәгълүмат Чистай муниципаль районының рәсми порталында урнаштырылды, шулай ук даими нигездә эшқуарлык эшчәнлеген алып баруның аерым мәсьәләләренә багышланган һәм күрсәтелгән өлкәдә актуаль мәсьәләләр буенча фикер алышуга, шулай ук аны алга таба үстөрүнең уртак чараларын эшлөүгә юнәлдерелгән киңәшмәләр, конференцияләр, форумнар, «түгәрәк өстәлләр» утырышлары уздырылды.

Даими рәвештә кызыксынган оешмалар белән берлектә кече һәм урта эшқуарлык субъектларына кече һәм урта эшқуарлыкка дөүләт ярдәменә гамәлдәге чаралары, үз-үзен эш белән тәэмин итүчеләр, шулай ук эшқуарлык өлкәсендәге законнар үзгәрешләре турында мәгълүмат бирүгә юнәлдерелгән чаралар үткөрелде.

2. Программаның көтелгән төп нәтижеләре, максаты, бурычлары, тасвирламасы, аны гамәлгә ашыру сроклары һәм этаплары

Кече һәм урта эшкуарлыкка ярдәм күрсәтү һәм үстерү өлкәсендә эшнең юнәлеше эшкуарлык субъектларының эшлекле активлығын үстерү өчен уңайлы климат булдыруга, эшкуарлыкны үстерүнең төп чикләүләренең йогынтысын киметүгә юнәлтелгән һәм Чистай муниципаль районы Чуаш Ялтаны авыл жирилеген үстерүнең стратегик максатлары, бурычлары һәм өстенлекләре системасына эшкуарлыкка ярдәм итү юнәлешләрен билгеләүгә нигезләнган.

Шул максаттан чыгып, уртача сроклы перспективага социаль-икътисадый үсешнең төп бурычлары билгеләнә һәм әлеге бурычлар кысаларында кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына ярдәм итү чараларын гамәлгә ашыруга тәкъдим ителә.

Жирлектә эшкуарлыкны үстерүне тоткарлаучы төп проблемалар булып, алар сораштырулар мәгълүматларына һәм эшкуарлык бергәлеген анкеталаштыруга нигезләнә:

- кадрлар дефициты;
- кече һәм урта бизнес өчен салым йөкләнешенең югары дәрәжәсе;
- кече һәм урта бизнес өчен салым йөкләнешенең югары дәрәжәсе;
- жирнең һәм күчемсез милекнең һәркем файдалана алырлык булуы;
- энергетика инфраструктурасының һәркем файдалана алырлык булуы;
- яңа жиһазлар алу белән проблемалар.

Программаның максаты - кече һәм урта эшкуарлык субъектларын үстерү өчен уңай шартлар тудыру, инновацион икътисад формалаштыруның мөһим компоненты буларак кече һәм урта эшкуарлык субъектларының санын арттыру һәм конкурентлык сәләтен тәэмин итү, шулай ук аның районның социаль-икътисадый үсеш бурычларын хәл итүгә керткән өлешен арттыру.

Әлеге максатка ирешү өчен түбәндәге бурычларны хәл итәргә кирәк:

1. Жирлектә кече хужалыкларны тотрыклы үстерү өчен шартлар тудыру;
2. Эшкуарлыкның кадрлар потенциалын үстерү;
3. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларын консультация белән тәэмин итү сыйфатын арттыру;
4. Эшкуарлык эшчәнлегенә икътисадый актив халыкны җәлеп итү.

Программаның төп чаралары Программаның максатларыннан һәм бурычларыннан чыгып формалаштырылды.

Шул ук вакытта һәр бурычны хәл итү кысаларында, шул исәптән, яңа эш урыннары булдыруны күздә тоткан кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларын, аларның санын арттыру өлешендә һәм бизнесны үстерү өлешендә ярдәм итүгә һәм үстерүгә юнәлтелгән чаралар каралган.

Программаның төп чараларына характеристика

Гомумән алганда, кече һәм урта эшмәкәрлек субъектларына ярдәм итү чараларын 2 төп юнәлешкә бүлүгә мөмкин:

1. Кече һәм урта эшкуарлык субъектларына консультация ярдәме күрсәтү чаралары;
2. Эшкуарлыкны үстерү буенча башка чаралар.

Эшмәкәрләргә консультация ярдәме күрсәтү юнәлешләре кысаларында түбәндәге чаралар каралачак:

- республика һәм федераль бюджетлар акчаларыннан эшмәкәрлеккә ярдәм итү программалары буенча консультация ярдәме күрсәтү һәм мәгълүмат бирү;
- Эшкуарлыкны үстерү буенча башка чаралар:

- кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү проблемалары буенча анкета үткөрү һәм аларны хәл итү юллары;
- эшқуарлыкка ярдәмнең гамәлдәге программалары буенча законнарны үзгөртүгә һәм үстерүгә бәйле актуаль хокукий мәсьәләләр буенча кече һәм урта эшқуарлык субъектлары өчен киңәшмәләр һәм семинарлар уздыру;
- кече һәм урта эшқуарлык субъектларына мөғълүмати ярдәм күрсөтү кампаниясен оештыру һәм үз бизнесын булдыруны популярлаштыру, шул исәптән яшьләр бергәлегә арасында да.

Максатлар һәм бурычлар киселешендә төп чаралар исемлегә Програмага кушымтада бирелгән.

Программаны тормышка ашыру сроклары һәм этаплары

Программа 2025 елдан 2028 елга кадәр гамәлгә ашырыла.

3. Программаны гамәлгә ашыру механизмы

Программаны гамәлгә ашыру белән идарә итүне Чистай муниципаль районының Чуаш Ялтаны авыл җирлегә башкарма комитеты гамәлгә ашыра:

- Программа чараларын планлаштыруны, үзара хезмәттәшлекне, координацияне һәм гамәлгә ашыруны тикшереп торуну оештыра;
- Программа чаралары, максатчан индикаторлар һәм Программаның нәтижәлегә күрсәткечләре исемлеген әзерли һәм төгәлләштерә.

Программаны гамәлгә ашырганда Чистай муниципаль районының Чуаш Ялтаны авыл җирлегә башкарма комитеты чараларны үтәүчеләр белән хезмәттәшлек итә. Программа чараларын үтәүчеләр программа чараларын вакытында һәм сыйфатлы үтәгән өчен җаваплы.

4. Программаның социаль-иқтисады нәтижәлеген бәяләү

Программаны гамәлгә ашыру түбәндәгеләргә мөмкинлек бирәчәк:

- эчке һәм тышкы базарларда кече һәм урта эшқуарлык субъектларының конкурентлыкка сәләтен арттырырга;
- яңа эшләнмәләргә стимуллаштырырга һәм яңа технологияләргә үзләштерүгә ярдәм итәргә;
- кече һәм урта эшқуарлык субъектлары тарафыннан мөғълүмати технологияләр куллануны киңәйтәргә;
- эшқуарлык эшчәнлегенә белән кызыксынуны арттыру исәбенә халыкның эшлекле активлығын үстерергә;
- кече һәм урта эшқуарлык субъектларының финанс һәм матди ресурсларга керүен тәэмин итә торган механизмнарны камилләштерергә;
- кече һәм урта эшқуарлык субъектларына мөғълүмати-консультация ярдәмен камилләштерү;
- кече һәм урта эшқуарлык субъектларын дәүләт һәм муниципаль заказларны үтәүгә җәлеп итәргә.

5. Программаны финанслау

Кече һәм урта эшқуарлык субъектларына методик, консультация-мөғълүмати ярдәм күрсөтү, шулай ук ярдәмнең финанс, мөғълүмати һәм башка рәвешләрен алу механизмнары турында мөғълүмат бирү максатында җирле бюджет акчалары исәбеннән түбәндәге чаралар финанслана:

(мең сумнарда)

Чараның исеме	Чаралар күләме			
	2025 ел	2026 ел	2027 ел	2028 Ел
Кече һәм (яисә) урта эшкуарлык субъектлары өчен методик ярдәмлекләр, мәгълүмат буклетлары, брошюралар, плакатлар, белешмәлекләр эшләү	2	2	2	2

Кушымта

«2025-2028 елларга Татарстан Республикасы Чистай муниципаль районының Чуаш Ялтаны авыл җирлегендә кече һәм урта эшқуарлыкны үстерү» программасы нәтижәләрен бәяләүнең максатлары һәм индикаторлары»

Төп чаралар атамасы	Бурычка туры килү	Программаны башқаручылар	Төп чараларны башқару вакыты	Ахыргы нәтижәләргә бәяләү индикаторлары, үлчәү берәмлекләре	Индикатор күрсәткечләре			
					2025 ел	2026 ел	2027 ел	2028 ел
Максат исеме: кече һәм урта эшқуарлык субъектлары үсешә өчен уңай шартлар тәэмин итү, инновацион икътисад формалаштыруның мөһим компоненты буларак кече һәм урта эшқуарлык субъектларының санын арттыру һәм аларның конкурентлык сәләтен тәэмин итү, шулай ук җирлекне социаль-икътисадый үстерү бурычларын хәл итүгә аның кәртемен арттыру								
Республика һәм федераль бюджетлар акчаларыннан эшмәкәрлеккә ярдәм итү программалары буенча консультация ярдәме күрсәтү һәм мәгълүмат бирү	3	Авыл җирлеге башқарма комитеты	2025-2028	Кече һәм урта эшқуарлык субъектларына күрсәтелгән консультацияләр саны, бер.	3	3	3	3
Кече урта эшқуарлыкны үстерү проблемаларына аларны хәл итү юлларына анкета бирү	4	Авыл җирлеге башқарма комитеты	2025-2028	Үткәрелгән анкеталар саны, берәмлекләр	2	2	2	2

Кече һәм урта эшкуарлык субъектлары өчен законнарны үзгөртүгә һәм үстерүгә бәйлә актуаль хокукый мәсьәләләр буенча, шулай ук гамәлдәге ярдәм программалары буенча киңәшмәләр һәм семинарлар үткөрү предпринимательства	1	Авыл җирлеге башкарма комитеты	2025-2028	Үткәрелгән семинарлар саны, берәмлекләр	1	1	1	1
Аны яшьләр эшкуарлыгы өлкәсенә җәлеп итү буенча яшьләр бергәлеге белән эшләү	2	Авыл җирлеге башкарма комитеты	2025-2028	Үткәрелгән чаралар саны, бер.	2	2	2	2
Кече һәм (яисә) урта эшкуарлык субъектлары өчен методик ярдәмлекләр, мәгълүмат буклетлары, брошюралар, плакатлар, белешмәлекләр эшләү	1	Авыл җирлеге башкарма комитеты	2025-2028	Үткәрелгән чаралар саны, бер.	1	1	1	1